

UREDBA (EU) 2021/785 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 29. travnja 2021.****o uspostavi Programa Unije za borbu protiv prijevара i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 250/2014**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 33. i 325.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Revizorskog suda ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Člankom 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) zahtijeva se od Unije i država članica da suzbijaju prijevare i sva druga nezakonita djelovanja koja su usmjerena protiv financijskih interesa Unije. Unija bi trebala podupirati aktivnosti u tim područjima.
- (2) Dosadašnja potpora tim aktivnostima Odlukom br. 804/2004/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ (program „Hercule”), koja je izmijenjena i produljena Odlukom br. 878/2007/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ (program „Hercule II”), koja je stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom (EU) br. 250/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ (program „Hercule III”), omogućila je jačanje aktivnosti Unije i država članica usmjerenih na suzbijanje prijevara, korupcije i svih drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na financijske interese Unije.
- (3) Zakonodavstvom Unije kojim se utvrđuju pravila o Europskom fondu za jamstva u poljoprivredi, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj, Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo, Fondu za azil, migracije i integraciju i Instrumentu za financijsku potporu u području policijske suradnje, sprečavanja i suzbijanja kriminala te upravljanja krizama, Fondu europske pomoći za najpotrebitije kao i pravila o pretprijetnoj pomoći u pogledu programskog razdoblja 2014.–2020. i nakon toga, predviđa se obveza država članice, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja da izvješćuju o nepravilnostima i prijevarama koji utječu na financijske interese Unije. Sustav za upravljanje nepravilnostima (IMS) je alat za sigurnu elektroničku komunikaciju kojim se državama članicama kao i zemljama kandidatkinjama te potencijalnim kandidatkinjama olakšava ispunjavanje obveze izvješćivanja o otkrivenim nepravilnostima te kojim se također podupire upravljanje nepravilnostima i njihova analiza.
- (4) Iako je važnost rada Komisije u kontekstu sprečavanja prijevara neupitna, trebalo bi u potpunosti prepoznati i važnost, među ostalim, provedbe informacijskog sustava za borbu protiv prijevara (AFIS) te strategija za borbu protiv prijevara na nacionalnoj razini.

⁽¹⁾ SL C 10, 10.1.2019., str. 1.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 12. veljače 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i stajalište Vijeća u prvom čitanju od 16. ožujka 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu). Stajalište Europskog parlamenta od 29. travnja 2021. (još nije objavljeno u Službenom listu).

⁽³⁾ Odluka br. 804/2004/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o utvrđivanju akcijskog programa Zajednice za poticanje mjera u području zaštite financijskih interesa Zajednice (program „Hercule”) (SL L 143, 30.4.2004., str. 9.).

⁽⁴⁾ Odluka br. 878/2007/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2007. o izmjeni i produljenju Odluke br. 804/2004/EZ o utvrđivanju akcijskog programa Zajednice za poticanje mjera u području zaštite financijskih interesa Zajednice (program „Hercule II.”) (SL L 193, 25.7.2007., str. 18.).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) br. 250/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o uspostavi programa za promicanje mjera u području zaštite financijskih interesa Europske unije (program „Hercule III”) i stavljanju izvan snage Odluke br. 804/2004/EZ (SL L 84, 20.3.2014., str. 6.).

- (5) Uredbom Vijeća (EZ) br. 515/97 ⁽⁶⁾ i Odlukom Vijeća 2009/917/PUP ⁽⁷⁾ predviđeno je da Unija treba pružati potporu uzajamnoj pomoći upravnih tijela država članica i suradnji potonjih tijela s Komisijom radi osiguravanja pravilne primjene propisa o carinskim i poljoprivrednim pitanjima.
- (6) Ta se potpora pruža za niz operativnih aktivnosti. Te aktivnosti uključuju AFIS, platformu informacijske tehnologije koja se sastoji od skupa aplikacija unutar zajedničkog informacijskog sustava kojim upravlja Komisija. U okviru platforme AFIS djeluje i IMS. Za zajednički informacijski sustav nužno je stabilno i predvidljivo višegodišnje financiranje kako bi se osigurala njegova održivost.
- (7) Platforma AFIS obuhvaća nekoliko informacijskih sustava, uključujući carinski informacijski sustav. Carinski informacijski sustav automatizirani je informacijski sustav čiji je cilj pružanje pomoći državama članicama u sprečavanju, istrazi i kaznenom progonu postupanja kojima se krši carinsko ili poljoprivredno zakonodavstvo jer se bržim širenjem informacija povećava djelotvornost suradnje i postupaka kontrole carinskih uprava čija nadležnost obuhvaća takva postupanja. Jedinstvenom infrastrukturom carinskog informacijskog sustava obuhvaćene su i upravna suradnja i policijska suradnja koja se temelji na nekadašnjem stupu Unije „pravosuđe i unutarnji poslovi“. Aspekt carinskog informacijskog sustava koji se odnosi na policijsku suradnju ne može se tehnički odvojiti od aspekta tog sustava koji se odnosi na upravnu suradnju s obzirom na to da se oba aspekta odvijaju u okviru zajedničkog sustava informacijske tehnologije. S obzirom na to da je sâm carinski informacijski sustav samo jedan od nekoliko informacijskih sustava koji se upotrebljavaju u okviru platforme AFIS i da je broj slučajeva policijske suradnje manji od broja slučajeva upravne suradnje u carinskom informacijskom sustavu, aspekt platforme AFIS koji se odnosi na policijsku suradnju smatra se dopunskim u odnosu na aspekt platforme AFIS koji se odnosi na upravnu suradnju.
- (8) Radi povećanja sinergija i proračunske fleksibilnosti te pojednostavnjenja upravljanja potporu Unije u područjima zaštite financijskih interesa Unije, izvješćivanja o nepravilnostima i uzajamne administrativne pomoći i suradnje u carinskim i poljoprivrednim pitanjima trebalo bi objediniti i pojednostavniti u okviru jedinstvenog programa, odnosno Programa Unije za borbu protiv prijevара („Program“). Program bi trebalo uspostaviti na razdoblje od sedam godina kako bi se njegovo trajanje uskladilo s trajanjem višegodišnjeg financijskog okvira utvrđenog u Uredbi Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁸⁾.
- (9) Program bi stoga trebao obuhvaćati komponentu sličnu programu „Hercule III“, drugu komponentu kojom se osigurava financiranje IMS-a i treću komponentu kojom se financiraju aktivnosti za koje je zadužena Komisija na temelju Uredbe (EZ) br. 515/97, što uključuje i platformu AFIS.
- (10) Programom bi se trebala olakšati suradnja među relevantnim tijelima država članica te između država članica, Komisije i drugih relevantnih tijela Unije i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe Vijeća (EU) 2017/1939 ⁽⁹⁾, Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO), kako bi se osigurala djelotvorna zaštita financijskih interesa Unije i pravilna primjena propisa o carinskim i poljoprivrednim pitanjima, bez zadiranja u nadležnosti država članica te radi osiguranja djelotvornije uporabe resursa nego što bi se to moglo učiniti na nacionalnoj razini. Djelovanje na razini Unije potrebno je i opravdano jer se njime pomaže državama članicama u zajedničkoj zaštiti financijskih interesa Unije i potiče uporaba zajedničkih struktura Unije kako bi se povećala suradnja i razmjena informacija među nadležnim tijelima, uz istodobno pružanje potpore izvješćivanju o podacima u vezi s nepravilnostima i slučajevima prijevара.
- (11) Osim toga, potpora zaštiti financijskih interesa Unije trebala bi se odnositi na sve aspekte proračuna Unije, i na prihodovnoj strani i na rashodovnoj strani. U tom okviru trebalo bi na odgovarajući način uzeti u obzir činjenicu da je Program jedini program Unije kojim se štiti rashodovna strana proračuna Unije.

⁽⁶⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 515/97 od 13. ožujka 1997. o uzajamnoj pomoći upravnih tijela država članica i o suradnji potonjih s Komisijom radi osiguravanja pravilne primjene propisa o carinskim i poljoprivrednim pitanjima (SL L 82, 22.3.1997., str. 1.).

⁽⁷⁾ Odluka Vijeća 2009/917/PUP o uporabi informacijske tehnologije u carinske svrhe (SL L 323, 10.12.2009., str. 20.).

⁽⁸⁾ Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027. (SL L 433I, 22.12.2020., str. 11.).

⁽⁹⁾ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO“) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

- (12) Ovom se Uredbom utvrđuje financijska omotnica za Program, koja predstavlja primarni referentni iznos u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. između Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava⁽¹⁰⁾, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- (13) Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹¹⁾ („Financijska uredba”) primjenjuje se na Program. Financijskom uredbom utvrđuju se pravila o izvršenju proračuna Unije, među ostalim pravila o bespovratnim sredstvima, nagradama, nabavi, neizravnom upravljanju, financijskim instrumentima, proračunskim jamstvima, financijskoj pomoći i nadoknadi troškova vanjskim stručnjacima. Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a uključuju i opći režim uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije.
- (14) Vrste financiranja i načine izvršenja u okviru ove Uredbe trebalo bi odabrati na temelju njihove sposobnosti da ostvare specifične ciljeve djelovanja i postignu rezultate, uzimajući u obzir osobito troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik od neusklađenosti. U tom pogledu trebalo bi razmotriti uporabu jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koje nije povezano s troškovima, kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.
- (15) U ovoj Uredbi trebalo bi predvidjeti okvirni popis djelovanja koja treba financirati kako bi se osigurao kontinuitet financiranja svih djelovanja za koja je na temelju Uredbe (EZ) br. 515/97 zadužena Komisija, što uključuje i platformu AFIS.
- (16) Djelovanja bi trebala biti prihvatljiva na temelju njihove sposobnosti da ostvare specifične ciljeve Programa. Specifični ciljevi Programa trebali bi uključivati pružanje posebne tehničke pomoći nadležnim tijelima država članica, primjerice preko pružanja stručnog znanja, specijalizirane i tehnički napredne opreme te djelotvornih alata informacijske tehnologije; preko osiguravanja potrebne potpore istragama i olakšavanja istraga, osobito uspostavom zajedničkih istražiteljskih timova i prekograničnih operacija; ili preko poticanja razmjena zaposlenika za specifične projekte. Nadalje, prihvatljiva djelovanja trebala bi također obuhvaćati organizaciju ciljanog specijaliziranog osposobljavanja i radionica o analizi rizika te, prema potrebi, konferencija i studija.
- (17) Kupnja opreme s pomoću Unijina instrumenta za financijsku potporu namijenjenu opremi za carinske provjere uspostavljenog uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi instrumenta za financijsku potporu namijenjenu opremi za carinske provjere u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama imala bi pozitivan učinak na borbu protiv prijevara koje utječu na financijske interese Unije. U okviru tog instrumenta postojala bi obveza izbjegavanja bilo kakvog udvostručavanja potpore Unije. Programom bi isto tako trebalo osigurati da se izbjegne bilo kakvo udvostručavanje potpore Unije te bi potpora u okviru Programa u načelu trebala biti usmjeren na nabavu onih vrsta opreme koje nisu obuhvaćene Unijinim instrumentom za financijsku potporu namijenjenu opremi za carinske provjere ili opremi čiji su korisnici tijela koja nisu tijela obuhvaćena Unijinim instrumentom za financijsku potporu namijenjenu opremi za carinske provjere. Nadalje, trebalo bi osigurati da je financirana oprema primjerena u svrhu pružanja doprinosa zaštiti financijskih interesa Unije.
- (18) Program bi trebao biti otvoren za sudjelovanje članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (EGP). Osim toga, trebao bi također biti otvoren za sudjelovanje zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja te zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima. Program bi trebao biti otvoren i za ostale treće zemlje pod uvjetom da sklope poseban sporazum kojim se uređuju posebni uvjeti njihova sudjelovanja u programima Unije.
- (19) Uzimajući u obzir prethodne evaluacije programâ „Hercule” te radi jačanja Programa, sudjelovanje subjekata s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu trebalo bi iznimno biti moguće.

⁽¹⁰⁾ SL L 433I, 22.12.2020., str. 28.

⁽¹¹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

- (20) Osobito bi trebalo poticati sudjelovanje subjekata s poslovnim nastanom u trećim zemljama čiji je sporazum o pridruživanju s Unijom na snazi, s ciljem jačanja zaštite financijskih interesa Unije suradnjom u vezi s carinom i razmjenom najboljih praksi, posebno u pogledu načina suzbijanja prijevара, korupcije i drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na financijske interese Unije te u pogledu suočavanja s izazovima koje predstavljaju tehnološki noviteti.
- (21) Program bi trebalo provesti uzimajući u obzir preporuke i mjere navedene u Komunikaciji Komisije od 6. lipnja 2013. naslovljenoj „Jačanje borbe protiv krijumčarenja cigareta i drugih oblika nezakonite trgovine duhanskim proizvodima – cjelovita strategija EU-a” te u izvješću od 12. svibnja 2017. o napretku u provedbi te komunikacije.
- (22) Unija je 2016. ratificirala Protokol o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima uz Okvirnu konvenciju Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom („Protokol”). Protokol služi zaštiti financijskih interesa Unije u mjeri u kojoj se odnosi na borbu protiv prekogranične nezakonite trgovine duhanskim proizvodima koja dovodi do gubitka prihoda. U okviru Programa trebala bi se pružati potpora Tajništvu Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom pri obavljanju njegovih funkcija povezanih s Protokolom. U okviru Programa trebale bi se podupirati i druge aktivnosti koje organizira Tajništvo u vezi s borbom protiv nezakonite trgovine duhanskim proizvodima.
- (23) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²⁾ i uredbama Vijeća (Euratom, EZ) br. 2988/95 ⁽¹³⁾, (Euratom, EZ) br. 2185/96 ⁽¹⁴⁾ i (EU) 2017/1939 financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni razmjernim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i istraživanje nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Osobito, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevара, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti, koje utječu na financijske interese Unije. EPPO je ovlašten u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939 provoditi istrage i kazneni progon kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su predviđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁵⁾. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršavanje sredstava Unije dodijeli jednakovrijedna prava.
- (24) Treće zemlje koje su članice EGP-a mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru ⁽¹⁶⁾, kojim se predviđa provedba programâ na temelju odluke donesene na temelju tog sporazuma. Treće zemlje također mogu sudjelovati na temelju drugih pravnih instrumenata. U ovu bi Uredbu trebalo unijeti posebnu odredbu kojom se od trećih zemalja zahtijeva da dodijele odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.
- (25) Na temelju Odluke Vijeća 2013/755/EU ⁽¹⁷⁾ osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima prihvatljivi su za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili relevantno prekomorsko područje povezani.

⁽¹²⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

⁽¹³⁾ SL L 312, 23.12.1995., str. 1.

⁽¹⁴⁾ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevара i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁽¹⁵⁾ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

⁽¹⁶⁾ SL L 1, 3.1.1994., str. 3.

⁽¹⁷⁾ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

- (26) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu Programa, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Komisija bi trebala donijeti programe rada u kojima su navedeni, među ostalim, prioriteti i kriteriji evaluacije u vezi s bespovratnim sredstvima za djelovanje.
- (27) U ovoj bi Uredbi trebalo utvrditi najvišu moguću stopu sufinanciranja za bespovratna sredstva.
- (28) Na temelju stavaka 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽¹⁸⁾ trebalo bi provesti evaluaciju Programa na temelju informacija prikupljenih u skladu sa specifičnim zahtjevima u pogledu praćenja, izbjegavajući pritom administrativno opterećenje, osobito za države članice, i prekomjerne propise. Prema potrebi, ti zahtjevi trebali bi uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Programa u praksi. Evaluacija bi se trebala provoditi pravodobno, neovisno i objektivno.
- (29) Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom popisa pokazatelja za mjerenje ostvarivanja općih i specifičnih ciljeva kada se to smatra potrebnim te u vezi s dopunom ove Uredbe odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (30) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe ne mogu dostatno ostvariti države članice zbog prekogranične naravi uključenih pitanja, nego se zbog dodane vrijednosti za Uniju oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi okvire onoga što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (31) Članak 42.a stavci 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 515/97 pravna su osnova za financiranje AFIS-a. Ovom bi Uredbom tu pravnu osnovu trebalo zamijeniti novom pravnom osnovom. Stoga bi trebalo izbrisati članak 42.a stavke 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 515/97.
- (32) Uredbom (EU) br. 250/2014 o uspostavi programa „Hercule III” obuhvaćeno je razdoblje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020. Ovom bi Uredbom trebalo predvidjeti program koji je sljednik programa „Hercule III” počevši od 1. siječnja 2021. Uredbu (EU) br. 250/2014 trebalo bi stoga staviti izvan snage.
- (33) Uzimajući u obzir važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma donesenog u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama i u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, Programom namjerava se doprinijeti uključivanju djelovanja u području klime i ostvarivanju općeg cilja od 30 % proračuna Unije za podupiranje klimatskih ciljeva.
- (34) U skladu s člankom 193. stavkom 2. Financijske uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Međutim, troškovi koji su nastali prije datuma podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva nisu prihvatljivi, osim u propisno opravdanim iznimnim slučajevima. Kako bi se izbjegli bilo kakvi poremećaji u potpori Unije koji bi mogli nanijeti štetu interesima Unije, u odluci o financiranju trebalo bi biti moguće predvidjeti, tijekom ograničenog razdoblja na početku višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027. i samo u propisno opravdanim slučajevima, da su aktivnosti i troškovi prihvatljivi od početka financijske godine 2021., čak i ako su provedeni i nastali prije podnošenja zahtjeva za bespovratna sredstva.

⁽¹⁸⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- (35) Kako bi se osigurao kontinuitet pružanja potpore u relevantnom području politike i omogućila provedba Programa od početka višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027., ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu i trebala bi se primjenjivati, s retroaktivnim učinkom, od 1. siječnja 2021.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

Opće Odredbe

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja Program Unije za borbu protiv prijevара („Program”) tijekom trajanja višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021.–2027.

Njome se određuju ciljevi Programa, proračun za razdoblje 2021.–2027., oblici financiranja sredstvima Unije i pravila za pružanje tog financiranja.

Članak 2.

Ciljevi Programa

1. Opći su ciljevi Programa:

- (a) zaštita financijskih interesa Unije;
- (b) potpora uzajamnoj pomoći među upravnim tijelima država članica i suradnji potonjih tijela s Komisijom radi osiguravanja pravilne primjene propisâ o carinskim i poljoprivrednim pitanjima.

2. Specifični su ciljevi Programa:

- (a) sprečavanje i suzbijanje prijevара, korupcije i bilo kojih drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na financijske interese Unije;
- (b) potpora izvješćivanju o nepravilnostima, među ostalim i o prijevarama, kada je riječ o sredstvima u okviru podijeljenog upravljanja i sredstvima pretprijetne pomoći iz proračuna Unije;
- (c) osiguravanje alatâ za razmjenu informacija i potporu operativnim aktivnostima u području uzajamne administrativne pomoći u carinskim i poljoprivrednim pitanjima.

Članak 3.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje 2021.–2027. iznosi 181,207 milijuna EUR u tekućim cijenama.

2. Okvirna raspodjela iznosa iz stavka 1.:

- (a) 114,207 milijuna EUR za cilj iz članka 2. stavka 2. točke (a);
- (b) 7 milijuna EUR za cilj iz članka 2. stavka 2. točke (b);
- (c) 60 milijuna EUR za cilj iz članka 2. stavka 2. točke (c).

3. Do 2 % iznosa iz stavka 1. može se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć u vezi s provedbom Programa, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, uključujući korporativne sustave informacijske tehnologije. Nadalje, okvirnom raspodjelom iz stavka 2. točke (a) mora se na odgovarajući način uzeti se u obzir činjenica da je Program jedini program Unije koji se odnosi na rashodovnu stranu kada je riječ o zaštiti financijskih interesa Unije.

Članak 4.

Treće zemlje pridružene Programu

Program je otvoren je za sudjelovanje sljedećih trećih zemalja:

- (a) članica Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskoga gospodarskog prostora, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru;

- (b) zemalja pristupnica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (c) zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva, u skladu s općim načelima i općim uvjetima za sudjelovanje tih zemalja u programima Unije koji su uspostavljeni u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća za pridruživanje ili u sličnim sporazumima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (d) ostalih trećih zemalja, u skladu s uvjetima utvrđenima u posebnom sporazumu o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem programu Unije pod uvjetom da se tim sporazumom:
- i. osigurava pravedna ravnoteža u pogledu doprinosâ treće zemlje koja sudjeluje u programima Unije i koristi za tu treću zemlju;
 - ii. utvrđuju uvjeti za sudjelovanje u programima, uključujući izračun financijskih doprinosa za pojedinačne programe, i administrativnim troškovima tih programa;
 - iii. trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za donošenje odluka u pogledu programa Unije;
 - iv. jamče prava Unije da osigura dobro financijsko upravljanje i štiti svoje financijske interese.

Doprinosi iz prvog stavka točke (d) podtočke ii. čine namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe.

Članak 5.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili neizravnog upravljanja s tijelom iz članka 62. stavka 1. prvog podstavka točke (c) Financijske uredbe.
2. Programom se može pružiti financiranje u bilo kojem od oblika utvrđenih u Financijskoj uredbi, posebice u obliku bespovratnih sredstava i nabave te u obliku nadoknade putnih troškova i troškova boravka kako je predviđeno u članku 238. Financijske uredbe.
3. Programom se može pružiti financiranje za djelovanja koja se provode u skladu s Uredbom (EZ) br. 515/97, posebno za pokrivanje vrsta troškova iz okvirnog popisa iz Priloga I. ovoj Uredbi.
4. Ako djelovanje koje se podupire uključuje nabavu opreme, Komisija prema potrebi uspostavlja koordinacijski mehanizam radi osiguravanja učinkovitosti i interoperabilnosti sve opreme kupljene uz potporu iz programa Unije.

Članak 6.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Programu prema odluci donesenoj na temelju međunarodnog sporazuma ili sudjeluje na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta treća zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kada je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je predviđeno u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013.

POGLAVLJE II.

Bespovratna Sredstva

Članak 7.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.

*Članak 8.***Sufinanciranje**

Stopa sufinanciranja za bespovratna sredstva koja se dodjeljuju u okviru Programa ne smije premašiti 80 % prihvatljivih troškova. Svako financiranje koje premašuje tu gornju granicu odobrava se samo u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima, utvrđenima u programima rada iz članka 11., i takvo financiranje ne smije premašiti 90 % prihvatljivih troškova.

*Članak 9.***Prihvatljiva djelovanja**

1. Za financiranje su prihvatljiva samo djelovanja kojima se provode ciljevi iz članka 2.
2. Ne dovodeći u pitanje bilo koje drugo djelovanje predviđeno u programima rada iz članka 11., sljedeća djelovanja mogu se smatrati prihvatljivima za financiranje:
 - (a) pružanje tehničkog znanja, specijalizirane i tehnički napredne opreme i djelotvornih alata informacijske tehnologije kojima se jača transnacionalna i multidisciplinarna suradnja te suradnja s Komisijom;
 - (b) poticanje razmjene zaposlenika za specifične projekte, osiguravanje potrebne potpore i olakšavanje istraga, osobito uspostavom zajedničkih istražiteljskih timova i prekograničnih operacija;
 - (c) pružanje tehničke i operativne potpore nacionalnim istragama, osobito carinskim tijelima i tijelima za izvršavanje zakonodavstva, radi jačanja borbe protiv prijevara i drugih nezakonitih aktivnosti;
 - (d) izgradnja kapaciteta informacijske tehnologije u državama članicama i trećim zemljama, povećanje razmjene podataka te razvoj i osiguravanje alatâ informacijske tehnologije za istrage i praćenje obavještajnog rada;
 - (e) organizacija specijaliziranog osposobljavanja, radionica o analizi rizika, konferencija i studija s ciljem poboljšanja suradnje i koordinacije među službama koje se bave zaštitom financijskih interesa Unije;
 - (f) sva ostala djelovanja predviđena programima rada iz članka 11., potrebna za ostvarenje općih i specifičnih ciljeva predviđenih u članku 2.
3. Ako djelovanje koje treba podupirati uključuje nabavu opreme, Komisija osigurava da je financirana oprema primjerena u svrhu pružanja doprinosa zaštiti financijskih interesa Unije.

*Članak 10.***Prihvatljivi subjekti**

1. Osim kriterija utvrđenih u članku 197. Financijske uredbe primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti utvrđeni u stavku 2. ovog članka.
2. U okviru Programa prihvatljivi su sljedeći subjekti:
 - (a) tijela javne vlasti koja mogu doprinijeti ostvarenju nekog od ciljeva iz članka 2. i imaju poslovni nastan u:
 - i. državi članici ili prekomorskoj zemlji ili području koje je s njom povezano;
 - ii. trećoj zemlji pridruženoj Programu; ili
 - iii. trećoj zemlji navedenoj u programu rada pod uvjetima navedenima u stavku 3.;

(b) istraživačke i obrazovne ustanove i neprofitni subjekti koji mogu doprinijeti ostvarenju ciljeva iz članka 2., pod uvjetom da najmanje godinu dana imaju poslovni nastan i djeluju u:

i. državi članici;

ii. trećoj zemlji pridruženoj Programu; ili

iii. trećoj zemlji navedenoj u programu rada pod uvjetima navedenima u stavku 3.;

(c) svaki pravni subjekt osnovan u skladu s pravom Unije ili svaka međunarodna organizacija.

3. Subjekti iz stavka 2. s poslovnim nastanom u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu iznimno su prihvatljivi u okviru Programa ako je to potrebno radi ostvarenja ciljeva određenog djelovanja. Takvi subjekti u načelu snose troškove svojeg sudjelovanja, osim u slučajevima koji su propisno opravdani u programu rada.

POGLAVLJE III.

Programiranje, Praćenje i Evaluacija

Članak 11.

Program rada

Komisija radi provedbe Programa donosi programe rada iz članka 110. Financijske uredbe.

Članak 12.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarenju općih i specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 2. navedeni su u Prilogu II.

2. Kako bi osigurala djelotvornu procjenu napretka Programa prema ostvarenju njegovih ciljeva, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 14. kako bi izmijenila Prilog II. u pogledu pokazatelja, kada se to smatra potrebnim, te kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju.

3. Komisija jednom godišnje, u okviru svojeg godišnjeg izvješća o zaštiti financijskih interesa Unije – borba protiv prijevara, izvješćuje Europski parlament i Vijeće o uspješnosti Programa.

U okviru rasprava o tome Europski parlament može davati preporuke za godišnji program rada. Komisija na odgovarajući način uzima u obzir te preporuke.

4. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe i rezultata Programa prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno. U tu svrhu uvode se razmjerni zahtjevi u pogledu izvješćivanja za primatelje sredstava Unije te, prema potrebi, za države članice.

Članak 13.

Evaluacija

1. Komisija pri provedbi evaluacija osigurava da se evaluacija provodi neovisno, objektivno i pravodobno te da osobe ili subjekti koji provode evaluaciju mogu obavljati svoj posao bez bilo kakvog pokušaja da se na njih utječe.

2. Međuevaluacija Programa provodi se nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa.

3. Na kraju provedbe Programa, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja navedenog u članku 1. Komisija provodi završnu evaluaciju Programa.

4. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru, Odboru regija i Revizorskom sudu te ih objavljuje na internetskim stranicama Komisije.

Članak 14.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 12. stavka 2. dodjeljuje se Komisiji do 31. prosinca 2028.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 12. stavka 2. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 12. stavka 2. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

POGLAVLJE IV.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 15.

Informiranje, komunikacija i vidljivost

1. Osim ako postoji rizik od ugrožavanja djelotvorne provedbe operativnih aktivnosti u području borbe protiv prijevara i u području carina, primatelji sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.
2. Komisija redovito provodi informacijska i komunikacijska djelovanja povezana s Programom, na djelovanja poduzeta na temelju Programa i na postignute rezultate. Financijska sredstva dodijeljena Programu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije, ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članka 2.

Članak 16.

Izmjena Uredbe (EZ) br. 515/97

U članku 42.a Uredbe (EZ) br. 515/97 brišu se stavci 1. i 2.

Članak 17.

Stavljanje izvan snage

Uredba (EU) br. 250/2014 stavlja se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 18.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu djelovanja započelih na temelju Uredbe (EU) br. 250/2014 i članka 42.a Uredbe (EZ) br. 515/97, koji se nastavljaju primjenjivati na ta djelovanja do njihova zaključenja.
2. Iz financijske omotnice za Program mogu se također pokriti troškovi tehničke i administrativne pomoći koji su potrebni radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih na temelju Uredbe (EU) br. 250/2014 i članka 42.a Uredbe (EZ) br. 515/97.
3. U skladu s člankom 193. stavkom 2. drugim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe, u propisno opravdanim slučajevima navedenima u odluci o financiranju i tijekom ograničenog razdoblja, djelovanja koja se podupiru u okviru ove Uredbe i s njima povezani troškovi mogu se smatrati prihvatljivima od 1. siječnja 2021. čak i ako su ta djelovanja provedena i ti troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.

*Članak 19.***Stupanje na snagu i primjena**

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. travnja 2021.

Za Europski parlament

Predsjednik

D.M. SASSOLI

Za Vijeće

Predsjednik

A.P. ZACARIAS

PRILOG I.

OKVIRNI POPIS TROŠKOVA IZ ČLANKA 5. STAVKA 3.

Okvirni popis vrsta troškova koji će se financirati iz Programa za djelovanja provedena u skladu s Uredbom (EZ) br. 515/97:

- (a) troškovi postavljanja i održavanja trajne tehničke infrastrukture kojom se državama članicama stavljaju na raspolaganje logistički resursi, resursi za automatizaciju uredskih poslova i resursi informacijske tehnologije kako bi se koordinirali zajednički carinski postupci i druge operativne aktivnosti;
- (b) naknada putnih troškova i troškova boravka te, prema potrebi, eventualnih drugih naknada ili plaćanja isplaćenih predstavnicima država članica i, prema potrebi, predstavnicima trećih zemalja, koji sudjeluju u misijama Unije, u zajedničkim carinskim akcijama koje organizira Komisija ili koje se organiziraju zajedno s Komisijom, te u tečajevima osposobljavanja, na *ad hoc* sastancima te na pripremnim i evaluacijskim sastancima za upravne istrage ili operativna djelovanja koje provode države članice, ako ih organizira Komisija ili ako se organiziraju zajedno s Komisijom;
- (c) troškovi povezani s nabavom, proučavanjem, razvojem i održavanjem računalne infrastrukture (hardver), softvera i posebnih mrežnih priključaka te s povezanim uslugama opskrbe, potpore i osposobljavanja u svrhu provedbe djelovanja predviđenih u Uredbi (EZ) br. 515/97, a posebno djelovanja povezanih sa sprečavanjem i suzbijanjem prijevara;
- (d) troškovi povezani s pružanjem informacija i troškovi s time povezanih djelovanja, kojima se omogućuje pristup informacijama, podacima i izvorima podataka u svrhu provedbe djelovanja predviđenih u Uredbi br. (EZ) 515/97, a posebno djelovanja povezanih sa sprečavanjem i suzbijanjem prijevara;
- (e) troškovi povezani s uporabom carinskog informacijskog sustava, koji su predviđeni u instrumentima donesenima na temelju članka 87. UFEU-a, a posebno u Odluci 2009/917/PUP, u mjeri u kojoj je tim instrumentima predviđeno da te troškove snosi opći proračun Unije;
- (f) troškovi povezani s nabavom, proučavanjem, razvojem i održavanjem Unijinih komponenata zajedničke komunikacijske mreže koja se upotrebljava za potrebe iz točke (c).

PRILOG II.

POKAZATELJI ZA PRAĆENJE PROGRAMA

Program će se pomno pratiti na temelju skupa pokazatelja namijenjenih mjerenju razine ostvarenja općih i specifičnih ciljeva Programa te s ciljem smanjenja administrativnog opterećenja i troškova na najmanju moguću mjeru. U tu će se svrhu prikupljati podaci u vezi sa sljedećim skupom ključnih pokazatelja:

Specifični cilj br. 1: sprečavanje i suzbijanje prijevара, korupcije i bilo kojih drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na financijske interese Unije.

Pokazatelj br. 1: potpora sprečavanju i suzbijanju prijevара, korupcije i bilo kojih drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na financijske interese Unije mjerena:

1.1.: stopom zadovoljstva aktivnostima koje se organiziraju u okviru Programa i iz njega se (su)financiraju;

1.2.: postotkom država članica koje iz Programa svake godine primaju potporu.

Specifični cilj br. 2: potpora izvješćivanju o nepravilnostima, među ostalim i o prijevarama, kada je riječ o sredstvima u okviru podijeljenog upravljanja i sredstvima pretprijetne pomoći iz proračuna Unije.

Pokazatelj br. 2: stopa zadovoljstva korisnika uporabom IMS-a.

Specifični cilj br. 3: osiguravanje alatâ za razmjenu informacija i potporu operativnim aktivnostima u području uzajamne administrativne pomoći u carinskim i poljoprivrednim pitanjima.

Pokazatelj br. 3: broj slučajeva u kojima su dostavljene informacije o uzajamnoj pomoći i broj poduprtih aktivnosti povezanih s uzajamnom pomoći.
